

Sivistävää Keskustelua 30.10.2024

Aihe: **Sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistelee.**

Syksyn viidennessä päädyttiin jälleen yhdessä isommassa ryhmässä keskenkaiken keskustelun keskelle.

Näkemisestä

”Ateneumissa goottinäyttely. Pyhimyksiä pistelty silmään. Karmivia, mutta kiehtovia kuvia.”

”Väkivaltainen rangaistus. Silmä näkemisen elin.”

”Muistot näkemistä menneeseen. Halutaan estää tiedon säilyminen.”

”Van Goth, tupakoiva luuranko tuli juuri jostain mieleen.”

[Viralliselta nimeltään: **Head of a Skeleton with a Burning Cigarette** . Katsaistaanpa vuoden 1886 tuotosta: <https://www.vangoghmuseum.nl/en/collection/s0083v1962>]

”Muistikuvan hahmottuminen estetään.”

”Silmät liikkuu muistellessa. Valehdellessa pälyilyä myös eri suuntiin.”

”Käännetään katse pois. Kertoo toisesta ihmisestä paljon.”

”Myös kasvojen pienet liikkeet kertoo tarinaa.”

”Videopalaverit ilman kameraa epämiellyttäviä.”

”Pitäisi unohtaa ikävät jutut’, sanoo sanoja, **koska sanoja mukana ikävässä jutussa.** ”

”Epävarmuus. Ei halua kantaa vastuuta.”

”Älkää huonoon valoon minua ainakaan laittako!”

”Itsekeskeisen työkalupakista suoraan.”

”Joko käsitelty jo muka tai haluaa siivota maton alle heti.”

”Vie voimat, jos 30 vuotta vanhoja kaivellaan.”

”Puhujasta riippuvainen?”

”Suurin osa haluaa, että vain hyvät puolet muistetaan.”

”Toisaalla virheiden muistaminen oppimisen perusta. Virheet siis lahja.”

”Terveempi muotoilu olisi: ’muista vanhoja ja pohdi.’”

”Yhdestä lähteestä löysin jatkon tälle sanonnalle: ’Tikulla molempiin silmiin, joka vanhat unohtaa.’ Avaa ehkä paremmin sanonnan alkuperäistä merkitystä.”

Tositarina:

”Aikanaan ruotsin opettaja oli todella ilkeä, haukkui. Kaikki pelkäsi, jopa ruotsia äidinkielenään puhuvat. Luokkakokouksessa vuosikymmeniä myöhemmin kertoi kuitenkin: ’Nykyään oppilaat ihan hirveitä. Te olitte sentään vielä hyviä.’ Elämä ollut karseaa kärsimystä hänelle. Surullista, kun kukaan ei kelpaa.”

”Sitä tikulla silmään...”

”Minähän se tässä muistelen. Missä tikku?”

”Isoäidillä tapana muistella menettä. Hän on nyt menettänyt näön toisesta silmästä... Antakaa anteeksi mustamuistihuumori.”

”Vertauskuvana: tulee putkinäkö ja virhearvioita, kun syvyysnäkö menee.”

Tikuista asiaa

”Yritin poistaa tikun.”

”Väkivallan perintöä ylläpitää.”

”Muiden virheitä turvallisempi ja helpompi käsitellä.”

”Toisessa sanonnassa otetaan ensin rikka omasta ennen kuin ... vai oliko malka?”

[Tarkastettiin, mikä malka tarkalleen on: ’(katto)riuku, myös tuohi- ja olkikatolla painona pidettyjä (harjalta räystäälle kulkevia) puita.’ Ei siis mikään pieni tikku...]

”Malka se vasta vääristää näkemyksen.”

”Mistä tullut?”

”Ehkä kirjallisuuden tuote.”

”Malka Luukaksen evankeliumista.”

”Pelottava ajatus. Menneisyyden jutut voi vuosikymmeniä kalvata ihmistä ja johtaa itsetuhoon.”

”Pitäisi päästä ikävistä muistoista eroon tai oppia elämään niiden kanssa, kun ensimmäinen ei onnistu. Voi tarkoittaa sitäkin, että älä jää jumiin.”

”Sisällissotamuistot parempi jättää menneeseen.”

”Mandela vankilassa. Hengen suuruutta.”

Kansakuntien muistista

”Nykyään Etelä-Afrikka taas ihan sekaisin. Ei päästy eroon rotuerottelun arvista.”

”Olisi pitänyt kohdata ja rakentaa parempaa tilalle. Hetken menikin paremmin.”

”Haavoittunutta sydäntä pitää kantaa mukana, mutta siitä huolimatta tai sen takia toimia paremmin.”

”Venäjällä sama, ei käsitelty Stalinin toimia.”

”Koko ihmiskunnan menneisyys täynnä hirmutekoja. Anteeksianto ei riitä. Pitää yksilöiden tasolla muuttaa käytöstä.”

”Ei pidä jäädä tuleen makaamaan.”

”Jos joku on mulle sanonut ikävästi, sitä voi kantaa vuosikausia, mutta toimii ohjenuorana myös käänteisesti tulevaisuudessa. En itse toisille tee samoin.”

”Kuuntelin tänään juttua hiihtoliiton dopingskandaalin paljastajan kirjasta. Sai tuomion, kun paljastuksille ei ollut tarpeeksi vahvoja todisteita. STT:llä omat lähteensä, mutta oikeudessa näyttö ei riittänyt.”

”Vasikka tuomittiin.”

”Vain Suomen urheilun ulkokuvan takia peiteltiin.”

”Muistelijan päämäärästä kiinni onko tavoitteena totuuden tavoittelu vai valheen ylläpito.”

”Rikoksesta vaikea olla lopulta jäämättä kiinni.”

”Hyvä niin.”

”Entä totuuden puhujan kohtalo? Kuvainnollisesti käy huonosti.”

”Joka tapauksessa menettää yhden silmän!”

”Itselle anteeksiantoon liittyvä. Ihan hyvä jos huono muisti, eikä kaikkea muista muistella.”

”Kuinka nopeasti unohtuu sota kansakunnan muistista?”

”Itsellä unia sodasta vieläkin.”

”Silloin, kun ihmisillä ei enää yhteyttä kehenkään sodan uhriin.”

”Tuomittuja toistamaan menneet virheet, jos ne unohtaa, kuten toinen sanonta kuuluu.”

”Joskus kuulee tästä toistuvasta menneisyyden näkemyksestä, mutta toinen maailmansota vastaesimerkki. Hyvin erilaisesta tilanteesta samaan sotaisaan lopputulokseen”

”Siinä taustalla kosto joka oli rauhanliikettä vahvempi.”

”Muistelivat väärin!”

”Putinillakin Kiovan Rus. Ei kerrota, että viikinkien perustama.”

[Muutamia sukupolvia viikingit pitivät homman hallussa. Sitten yhtenäisyys katosi ja mongolitkin tekivät oman osansa tuhotyöstä. Täältä lisää: <https://historianet.fi/sivilisaatiot/viikingit/idan-viikinkivaltio-oli-euroopan-suurvalta>]

Menneen tavoittelusta

”Kaipuu takaisin kulta-aikoihin outo.”

”Aina menee pieleen, kun sitä tavoitellaan aseina. Mennyttä ei voi palauttaa, pitäisi vain oppia siitä.”

”Viikinkisoturiaate ei 2020-lukuun enää sovi.”

”Fasismiinkin liittyy vahvasti kulta-ajan ylläpitäminen sotimalla. Sankaritarinat alkaakin aina karmimaan.”

”Soldiers of Odin poliisin tueksi paikoin.”

”Nuoriso pilalla ja aika kulta muistot. Aina sanottu näin.”

”Konservatiivit ihailee samanlaisia ajatuksia.”

”Käsitteen merkitys hyvä pitää muistissa. Lähtöisin sanasta *conserve* eli säilyttää. Ristiriitainen,

koska haluavat oikeasti muutosta.”

”Uudelleen synnyttäminen parempi sana. Pyrkii palauttamaan jotain todella kaukaista mennyttä.”

”Tai jotain mitä ei koskaan ollutkaan.”

”Molemmissa katsotaan taaksepäin... Maga!”

”Pudottu paratiisista.”

”Pitäisi rehellisesti katsoa tulevaisuuteen vallitsevasta maailman tilasta. Oltava sopusuhtainen nykyisyyden kanssa. Vanhat ajat ei sovi enää.”

”Renesanssi tähän vastaesimerkki. Silloin pyrittiin oppimaan vanhasta ja juostiin karkuun keskiaikaista maailmaa. Ihanteena löytää itsensä ja jotain uutta samalla.”

”Katoliselle kirkolle iso ongelma. Inkvisitio käyntiin.”

”Galileokin joutui kieltämään ajatuksensa, mutta tarinan mukaan poistuesssa kuulustelusta kuiskasi: ’Se pyörii sittenkin.’ Kammottava ajatus kirkolle.”

[Tämä lienee vain tarina. Galilein elämästä lisää kiinnostuneille: <https://tieku.fi/tutkijat/galileo-galilei-aikaansa-edella-ollut-nero>]

Menneen muistelusta

”Onko vanhemmilla ihmisillä parempi perustelu menneiden muisteluun?”

”Enemmän tietoa ja muille annettavaa. Sukupolvelle seuraavalle jaettavaa.”

”Levitetään tietoa. Peritään aivoituksia ja arvoituksia tiedottomasti. Sukupolvien ketju.”

”Kuitenkin eräs oppilas kirjoitti, että Suomessa asuttu vielä **90-luvulla** metsässä!”

”Ennen vanhaan elintärkeää viedä tietoisesti eteenpäin asioita. Nyt ollaan menneisyyden aallon harjalla.”

”Kaksiteräinen miekka. Voi tulla kitkaa, kun arvot erilaisia.”

”Toisaalta, voi nähdä mikä on turhaa omassa käytöksessä esim. someen upotetut tuhannet tunnit. Enemmän haittaa kuin hyötyä.”

”Vertailukohtia elämään. Kun tottunut tiettyihin malleihin, saa ravistelua.”

”Vanhemmat elävä portti menneeseen. Nykylapset taas pitää itsestään selvänä ihan uusiakin keksintöjä.”

”Menee herkästi menneen palvontaan.”

”Omissa isovanhemmissa monia puutteita, mutta serkut kehui aina.”

Toinen tositarina:

”Luin vanhoja kirjeitä, jotka hautautuneet ullakolle vuosikymmeniksi. Tirkistelyä, mutta tuli oudot arvot esiin, kuten taikausko. Toistaalta paljon toisten auttamista ja kauniisti kirjoitettuja tapahtumia. Pahuutta tuli hyvin vähän vastaan. 60-luvulla määrä alkoi vähenemään. Vanhimmat kirjeet 1900-luvun alusta. Sodan ajalta vastauskirjeitä tuntemattomilta sotilailta. Kiitoksia sukista, mutta myös tällainen tapaus: ’Saimme kiinni nimismiehen, joka laverteli joukkoosaston paikan. Sai nappi otsaan.’ Sellaista elämää.”

”Vaikeiden aikojen yhdistävä voima.”

”Ei ihmiset täysin pahoja. Somessa tikkuja vain.”

”Ja tykkäyksiä.”

”Ja tykkäykset vaan suurentaa niitä tikkuja!”

”Somen malka. Hautoivat kaunaa, huonoa vanhojen muistelua.”

”Nykyään vain Facebook kirjoitukset jää jälkeen.”

”Ei välttämättä. Esim. Google haluaa poistaa jo käyttämättömiä tilejä ja tietoja, kun konesalit on täynnä tauhkaa.”

”Jää kuitenkin tekoälyjen alitajuntaan.”

”Nyt vielä kun ehdit, tulosta someilut paperille ja jemmaa ullakolle.”

Kaunasta

”Kauna aina kielteinen. Johtaa vihamielisyyteen. Koston siemen sisällä.”

”Jengeissä näin käy aina.”

”’Käännä toinen poski’ liian lälly ohje. ’Lyö takaisin’ tavanoimaisempi.”

”Keskitiekin tarjolla. Poistu tilanteesta, niin ei tule toista lyöntiä.”

”Koston mahdollisuus paras katkaista heti ensimmäiseen kertaan. Ne lisää vain kaunan lastia.”

”Toisen posken kääntäminen joissain tilanteissa johtaa tuhoon. Voima, jolla pullistelee mutta jota ei käytä, johtaa rauhaan.”

”Israel ja Iran? Kierre valmis, mutta Iron heikompi, joten pitäisi löytää jokin kosto, joka ei kärjistä tilannetta.”

”Peliteoriaa. Pitää löytää tarpeeksi kova isku, mutta ei liian kova.”

”’Rakasta vihollistasi’ on kaunis ajatus, mutta menneisyys ei sitä tue. Hitler yms.”

”Muut eivät lukeneet Hitlerin kirjaa, jonka kirjoitti vankilassa istuessaan. Siitä olisi selvinnyt, että posken kääntämien ei tepsii.”

”Joillain lapsilla sama. Jos antaa yhden lelun, viekin kaikki.”

Turmeltuneisuudesta

”P.Diddy juttu uutisissa. Tuomittu kaikesta mahdollisesta. Suljetulla osastolla, ei voi edes muiden vankien sekaan laittaa.”

[Jutusta lisää: <https://yle.fi/a/74-20113941>]

”Voi hyvin pitkään peittää rikokset, kun rikas.”

”Epstein, löytyi hirtettynä.”

”Rikoskumppani Maxwell tuomittiin, mutta ei selvinnyt, ketkä oli asiakkaita.”

[Yhdysvaltojen oikeuslaitoksen tiedote asiasta: <https://www.justice.gov/usao-sdny/pr/ghislaine-maxwell-sentenced-20-years-prison-conspiring-jeffrey-epstein-sexually-a>]

”Salaliittoteoriat outoja, mutta rikkailla on toki omat ryhmänsä.”
”Valta turmelee. Siitä voi arvostella rikkaita, ei tarvitse keksiä veren juontia ja kultteja.”
”Esko Aho ei tiennyt mitään hiihtoliiton johdossa.”
”Ei muuten olisi suomalaiset pärjännyt. kaikki muutkin tekee niin.”
”Pitäisi olla eri kisat doping-käyttäjille.”
”Sellaista on jo ajettu eteen päin.”
[Lisätietoa: <https://yle.fi/a/74-20072898>]

”Ahosta vielä. Kannuksen mies, sitten pääministeri, sitten Venäjän pankin asiantuntija. Harvardissakin välillä. Haavojen nuolentaa, kun hävisi vaaleissa. Naureskeltiin, kun häntä ei ehkä sinne haluttu.”

Monitulkintaisuudesta

”Monitulkintainen sanonta. Voisi rajoittaa.”
”Jokainen sanonta vangitsee monta erilaista tilannetta.”
”Nykyään ajattelee suurina viisauksina, mutta voi olla menneiden menijöiden jekkuja vain.”
”’Rakkaudesta hevonenkin potkii’, ’Pojat on vain poikia’ näillä perusteltu vaikka mitä.”
”’Joka vitsaa säästää, se lastaan vihaa’ samassa sarjassa”
”Jokin syy noidenkin levittämiseen.”
”Kuulijalla, sanojalla ja tulkitsijalla vastuu.”

Kolmas tositarina:

”Tätä paistinpannua ei sitten kalan paistamiseen sanoivat vuosikymmeniä. Viimeinen isoäiti sitten kertoi miksi: kalat ei yleensä mahdu siihen!”

Neljäs tositarina:

”Toinen paistinpannujuttu tuli mieleen. Kesätöissä vahtimestarina, joku kysyi voisiko lainata paistinpannua. Ei kelvannut, kun kuuli, että siinä oli paistettu kalaa.”

”Hä!”

”Varmaankin veganismiin liittyvä aatos.”

”Ei siihen pannuun mitään muistoja jää!”

Kiitollisuudesta

”Liitty kiitollisuuteen. Pitää tietää mihin rahkeet riittää.”
”Pyrin korostamaan kiitollisuutta runoissakin.”
”Kirjallisuus sanan levittämiseen hyvä.”
”Onko tunnettuja kiitollisuussanontoja?”
”’Saa olla kiitollinenkin’”

”Ei kuulosta tunnetulta.”

”Anna hyvän kiertää.”

”Harmi, kun kristinusko ominut kiitollisuuden.”

”Ehkä: ’jokaisella pilvellä hopeareunus’. Tai kuten Grateful Dead sen laittoi: ’Every silver lining’s got a touch of grey.’”

[Siinäpä letkeää musiikkia korvamadoksi: <https://www.youtube.com/watch?v=mzvK0fWtCs0>]

”Elämä ei ole pelkkää ruusuilla tanssimista. Tästäkin väännöksiä.”

”Ei liene puhdasta kiitollisuussanontaa.”

”Ehkä kertoo suomalaisista. Suosta syntyvät, pellolle töihin.”

”Äärettömästi löytyy helppoja kiitollisuuden kohteita. On asunto, aamukahvi...”

Vallankäytöstä

”Vallankäyttövälineitä sanonnat. Aina väärinkäyttövaara.”

”Kantin kategorista imperatiiviakin voi väärinkäyttää. Tekaista vääriä tekoja.”

”Pelkään, että hyvätuloisilla toisin päin. Haluaa haalia itselleen lisää.”

”Kun 2 viikkoa elinaikaa, alkaa kiittämään joka minuutista.”

”Menestyy pahuuden ja häikäilemättömyden takia.”

”Riippuu miten menestystä mitataan. Roinat kartanossa vai elämän täyttäminen rakkaudella ja ymmärryksellä.”

”Raha tuntuu olevan menestymisen mittari.”

”Pitäisi lopettaa salakavala vertailu.”

”Olen mielummin arikas, kuin raharikas’, joku joskus sanoi.”

”Nalle taas sanoi: ’On helpompi itkeä jaguaarin takapenkillä.’, kun kysyttiin: ’Tuoko raha onnea?’”

”Valta varmaan houkuttaa. ’Raha ei tuo onnea, mutta raha on valtaa ja valta tuo!’”

”Ketä rauhoittaa ja muita ahdistaa. Kenet lie turmelee.”

”Opettajalla joskus niin paljon valtaa, että ahdistaa. 30 opiilasta toistaa kaiken mitä käsken. Ihmettelin ääneen, miten paljon voisin valikoida aiheita ja ohjata keskustelun suuntaa.”

”Trump, miksi pyrkii valtaan?”

”Viime minuuteilla saatiin hänkin tähän vielä...”

”Viikko aikaa h-hetkeen.”

[Hetki meni jo ja jälkipolville on kerrottava, että hän se voiton vei: <https://yle.fi/a/74-20122641>]

”Tulee nähdyksi ja hyväksytyksi, kun valtaa.”

”Ei täytäkään rakkauden tarvetta, koska muiden pakko toimia tietyillä tavoilla.”

”Jos perusta lapsuudessa ei rakentunut kunnolla, se korvataan aikuisuudessa ylilyönneillä.”

"Valta paikkaa tyhjyyden päälle jotain mikä puuttuu. Sisäinen korvataan ulkoisella."
"Trumpkin varmaan uskoo sanomansa, myy mielikuvaa joka uppoaa osaan kansaa. Luontainen johtaja, mutta tekee mitä mieli."
"Ihailtavaa, mutta ei viisas miten käyttää."
"'Raha ei tuo rakkautta.'
"Myy tunteen muutoksen tarpeesta."
"Ei anna tuumaakaan periksi. Taipumaton."
"Mitä opimme aiheesta?"
"Että aina päädytään Trumppiin..."
"Sanoisin, että sanonnan voisi päivittää, kuten aikaisemmin tuli ilmi."
"Sitä ei olekaan täällä ennen ehdotettu, vaikka harva sanonta on selvinnyt ilman arvostelua."
"Ehdotus on siis: **'Sitä tikulla silmään, joka kaunoja kantaa.'** "

[Nyt siis kaikki sitten päivitettyä sanontaa käyttämään!]